

землею тільки на праві землекористування, яке вважалося похідним і, відповідно, залежним від права виключної власності держави на землю.

З проголошенням нашої державою незалежності та обранням демократичного шляху її розвитку постало питання про реформування земельних відносин. У зв'язку з цим приймається ряд нормативно-правових актів, зокрема 18 грудня 1990 року Постанова Верховної Ради України „Про земельну реформу”, якою всі землі країни розподілено на три види: приватну, колективну та державну власність, 7 лютого 1991 року – Закон України „Про власність”, 10 листопада 1994 року – Указ Президента України „Про невідкладні заходи щодо прискорення земельної реформи у сфері сільсько господарського виробництва”. Ці законодавчі акти відіграли важливе значення у процесі формування сучасного поняття „плата за землю”.

Виходячи із законодавчих приписів згаданих вище нормативно-правових актів, поняття „плата за землю” містить два елементи: земельний податок та орендну плату за землю, залежно від настання відповідних юридичних фактів виникає обов'язок щодо їх сплати. Власники земельних ділянок сплачують земельний податок, а орендарі – орендну плату.

Безумовно, з ухваленням Податкового кодексу (далі – ПК України) наявна система оподаткування зазнала суттєвих змін. Майже всі нововведення та коригування набули чинності з 1 січня 2011 року. Проте, як і раніше, плата за землю належить до загальнодержавних податків і справляється у формі земельного податку та орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності (п. 14.1.147 ПК України) [2].

Згідно з положеннями ПК України поняття „плата за землю” є узагальнюючим. Так, земельний податок, відповідно до приписів ПК України, – це обов'язковий платіж, що справляється з власників земельних ділянок та земельних часток (паїв), а також постійних землекористувачів, а орендна плата за земельні ділянки державної і комунальної власності – це обов'язковий платіж, який орендар вносить орендодавцеві за користування земельною ділянкою. Плата за землю є прямим, загальнодержавним обов'язковим платежем, який сплачується на всій території України фізичними і юридичними особами.

Викладене дозволяє зробити висновок, що фундамент формування сучасного земельного та податкового законодавства було закладено в останньому десятиріччі ХХ століття. В основі цього процесу лежало як створення нових правових інститутів і механізмів земельної реформи, так і необхідність у забезпеченні правонаступності правового регулювання земельних відносин. Сучасне земельне законодавство розглядає землю в комплексі: і як природний ресурс, і як майно. Саме так, виходячи з історичного досвіду та поєднуючи зазначені складові, можна забезпечити раціональне використання та охорону земель як основного національного багатства, що перебуває під особливою охороною держави.

Література:

1. Нелін О. І. Про розвиток зобов'язального права на Україні на початку ХІХ ст. / О. І. Нелін // Проблеми правознавства. – 1990. – № 51. – С. 33–38.
2. Податковий кодекс України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.

Юлія Дмитришин

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, доцент Валігура В.А.

ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОСТІР

Євроінтеграційний курс України є безальтернативним, за яким ховаються труднощі, випробування, певні розчарування, усвідомлення того, що для нас національний егоїзм –

здорова необхідність. Сучасний етап стану економічного становища держави потребує підтримки з боку «західних сусідів», проте, така реалія не має бути наповнена ілюзіями отримання зовнішньої допомоги та швидкого вирішення наших внутрішніх депресивних проблем. Економічна інтеграція надає тільки поштовх для подальшого продуктивізму, на який потрібно спиратися та проводити зміни. Якщо вона не в змозі змінити економічну політику України, націлену на розвиток внутрішнього ринку, покращення податкового середовища, накопичення достатнього обсягу ресурсів для самообслуговування, підвищення національної конкурентоспроможності та активізацію інвестиційного поля, то хоча б має в своїх «руках» силу, в ролі імплементаційних процесів та директивів на краще економічне, політичне, податкове та соціальне життя.

Інтеграція України у європейський економічний простір являє собою тривалий процес, що супроводжується насамперед гармонізацією законодавства України з правом Європейського Союзу. Документом, який представляє підґрунття для такого механізму виступає Угода про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами від 14 червня 1994 р. 16 вересня 2014 року Верховна Рада ратифікувала «Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами – членами, з іншої сторони» [1]. Вказана Угода передбачає новий формат побудови відносин між Україною та Європейським Союзом на принципах політичної асоціації та економічної інтеграції, є базовим орієнтиром послідовних соціально-економічних реформ в Україні, створює передумови для гармонізації українського законодавства з правом ЄС. В Законі України «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики» від 1 липня 2010 р., першочерговим завданням для нашої держави визначено дотримання курсу на вступ до Європейського Союзу [2]. Україна виступає активістом в колі європейських та міжнародних інтеграційних об'єднань, тому з одного боку вона заінтересована, а з іншого боку, повинна дотримуватися загальних тенденцій зближення податкового законодавства як учасник Світової організації торгівлі, як член Міжнародного валютного фонду, як суб'єкт що діє в рамках універсальних міжнародних конвенцій щодо запобігання легалізації (відмиванню) незаконно отриманих доходів, з контролю за міжнародними офшорними фінансовими центрами, з нагляду за міжнародною банківською діяльністю, з протидії тероризму та корупції [3, с. 10].

Сучасний податковий стан ЄС реалізовується шляхом досягнення двох векторів: податкової гармонізації (формування спільної законодавчої бази оподаткування) та податкової координації (надання рекомендацій для заохочення до певних змін у національних інструментах оподаткування), що має сприяти запобіганню недобросовісної податкової конкуренції. Для України гармонізація податкових норм є стратегічною умовою забезпечення ефективного поєднання правової і демократичної держави.

В умовах інтеграції України до Європейського Співтовариства, основним стратегічним курсом економічного розвитку держави являється реструктуризація вітчизняної податкової системи в умовах імплементації відповідних директив у сфері оподаткування. Значна їх кількість стосується акцизного оподаткування та інших видів непрямих податків. Це пов'язано з тим, що даний вид податків є одним із вагомих джерел наповнення бюджету.

Інтеграція податкового законодавства України з законодавством ЄС про оподаткування має на меті приведення законодавства України у відповідність до вимог законодавства ЄС, та проведення реформи непрямих оподаткування в напрямку узгодження порядку справляння та рівня непрямих податків в Україні з існуючими в ЄС. Результати гармонізації покликані сприяти впровадженню режиму вільної торгівлі між Україною та ЄС, максимальному усуненню податкових перешкод на шляху руху товарів та послуг на момент введення зони вільної торгівлі, покращенню податкових умов для діяльності вітчизняних та іноземних компаній в Україні, виходу українських підприємств на ринки Європи.

Можна зауважити що, перейнявши основні правила існування податкової сфери заходу, необхідно максимально адаптувати їх до українських умов, і тому на сьогодні

основне завдання України полягає у аналізі причин виникнення перешкод в отриманні високого ефекту від запозичення досвіду та подоланні таких бар'єрів для кращого майбутнього в сфері податкової системи.

Успішність будь-якої євроінтеграційної політики полягає не в твердженнях і деклараціях про європейський вибір, а в банальному слідуванні принципам та цілям цієї політики. В податковому праві – залежить від позитивної тотожності, визнанні статусу європейськими країнами та конкурентності зі світовими стандартами, оскільки навіть європейський простір ґрунтується на правилах податкового середовища «сусідів по інший бік океану».

Література:

1. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом [Електронний ресурс] // Офіційний інтернет-сайт / Урядовий портал: єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. – Режим доступу:

http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?art_id=246581344&cat_id=223223535

2. Про засади внутрішньої та зовнішньої політики: Закон України : від 01 липня 2010 р., № 2411-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>

3. Вікторчук М. В. Напрями гармонізації місцевих податків і зборів в Україні відповідно до законодавства Європейського Союзу / М. В. Вікторчук // Часопис Академії адвокатури України. – 2015. – Т. 8, №3. – С. 10-17.

Руслана Довгопола

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, доцент, Василевська Г. В.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОДАТКОВИХ ПІЛЬГ

У даній доповіді показано реалії використання податкових пільг в Україні. Виявлено переваги та недоліки застосування податкових пільг.

Вагомий внесок у розробку теоретичних та практичних питань застосування податкових пільг зробили вітчизняні та зарубіжні вчені, зокрема: П. Т. Гега, С. І. Гречана, А. І. Крисоватий, І. І. Кучеров та ін. Окремі науковці відстоюють позицію щодо необхідності подальшого застосування податкових пільг як ефективного інструменту податкового регулювання, а інші притримуються думки стосовно недоцільності їх надання.

Податкові пільги є фінансовим інструментом, який виразно демонструє суперечності податкової системи. Запровадження пільгових податкових режимів є об'єктивною необхідністю, а їх раціональне використання перетворює податкові пільги на ефективний інструмент стимулювання соціально-економічних процесів [2, с. 12].

Податкові пільги (англ. tax benefits) [5] - це переваги, що надаються окремим платникам податків, включаючи можливість не сплачувати податок або сплачувати його у меншому розмірі. Норми законодавства, що визначають підстави, порядок і умови застосування пільг з податків і зборів, не можуть мати індивідуального характеру. Податкові пільги – часткове чи повне звільнення певного кола фізичних і юридичних осіб від сплати податків [1, С. 102]. Вони мають як економічну, так і соціальну спрямованість: держава тим самим проводить певну економічну політику або підтримує окремі групи населення. Найчастіше це стосується благодійних організацій, інвалідів, пенсіонерів, дитячих і освітніх установ, підприємств, діяльність яких є вкрай необхідною для держави, підприємств і підприємців, що опинились у скрутних фінансових умовах внаслідок, незалежних від них причин.

Згідно з даними Світового банку, податкові пільги мають низку позитивних та негативних властивостей [6, С. 37]. З одного боку, застосування податкових пільг породжує